

Таким чином, наочні засоби навчання є ефективним методом формування професійної підготовки, умінь і навичок у сфері цивільного захисту. Використання інформаційно-комунікаційних технологій не тільки має позитивний вплив на процес засвоєння матеріалу з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності, а і сприяє інтересу та зацікавленості слухачів до отриманої інформації й навчання в цілому.

Юр'єва Ю.Г., методист обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Херсонської області

ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РІВНЯ ЗНАНЬ УЧНІВ ЩОДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ ТА ПОРЯДКУ УКРИТТЯ В ЗАХИСТНИХ СПОРУДАХ

Політична ситуація в Україні, що склалася останнім часом, загострила питання забезпечення цивільного захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру. Відповідно зросла необхідність удосконалення проведення підготовки населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій, підвищення обізнаності громадського населення з правил поведінки під час бойових дій тощо.

На засіданні Херсонської обласної постійної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій було прийнято рішення щодо проведення додаткової навчальної роботи щодо підвищення рівня знань учнів з правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій та проведення семінарських занять з керівниками навчальних закладів області.

Задля реалізації рішення навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області ініціював проведення моніторингового дослідження рівня знань учнів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах.

Проведення такого заходу дозволило одночасно вирішити декілька завдань: з одного боку вивчити рівень знань учнів, виявити проблемні питання, що потребують подальшого опрацювання, з іншого, за допомогою тестування з подальшим наданням правильних відповідей на тести, вже розпочати навчально-роз'яснювальну роботу серед вчителів та учнівської молоді з питань цивільного захисту.

Дослідження проводилося у два етапи. Перший етап роботи розпочався наприкінці 2014 року. Метою проведення I етапу стало вивчення рівня обізнаності учнів старших класів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах; визначення тематики подальшого інформування учнів з питань з яких виявлено низький рівень знань.

Фахівцями навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області було підготовлено та розроблено відповідний інструментарій: бланки з тестовими запитаннями та указівки для інструкторів, відповідальних за тестування, створено робочу

групу для безпосереднього проведення тестування в навчальних закладах та обробки його результатів.

Запропоновані учням тестові завдання містили 9 завдань закритої форми із запропонованими трьома варіантами відповіді та тематично розподілялись за напрямками «Дії за сигналом «Увага всім!», «Порядок укриття населення», «Дії у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру».

Загалом у опитуванні під час I етапу взяли участь 382 учня міст Херсона та Нова Каховка.

За результатами дослідження рівня знань учнів загальноосвітніх навчальних закладів щодо правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій зроблено певні висновки. Так, з'ясовано що відсоток правильних відповідей учнів навчальних закладів міста Херсона знаходиться в межах показників від 65,4 до 99%, натомість для учнів міста Нова Каховка цей показний становить - від 93 до 99%.

Найбільші ускладнення для учнів міста Херсона викликало запитання стосовно дій за сигналом «Увага всім!» та питання щодо руху у автомобілі під час артобстрілу. Учні міста Нова Каховка також показали найнижчий відсоток правильних відповідей на питання щодо руху у автомобілі під час артобстрілу. Труднощі викликало й питання щодо визначення безпечних місць для укриття під час застосування стрілецької зброї та під час вибуху.

За підсумками опитування та з метою підвищення рівня знань учнів щодо правил поведінки у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру надані практичні рекомендації керівникам навчальних закладів. Зокрема, рекомендовано провести з викладачами та персоналом навчального закладу тематичні заняття щодо дій у надзвичайних ситуаціях воєнного та соціального характеру.

Класним керівниками 8-11 класів запропоновано провести тестування щодо правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру. Проводити тематичні класні години щодо дій у надзвичайних ситуаціях воєнного та соціального характеру. Особливу увагу при плануванні тематики класних годин привернути питанням, у яких визначено низький рівень обізнаності учнів.

Провести тренувальні заняття щодо укриття навчальної зміни в захисній споруді або пристосованому навчальному приміщенні. Особливу увагу приділити визначенню постійних місць укриття для окремих класів.

Після проведення I етапу дослідження та поширення його результатів під час семінарів з керівниками навчальних закладів, до фахівців НМЦ ЦЗ та БЖД Херсонської області почали звертатися з проханням представники навчальних закладів міста Херсона щодо проведення тематичних занять з учнями їх навчальних закладів з питань, що виносились на тестування. У деяких навчальних закладах міста представники Центру проводили такі заняття. На початку заняття учнями пропонувалося самостійно відповісти на питання тестів. Далі в ході заняття викладач поступово висвітлював

правильні відповіді на запитання, активно залучаючи учнів до пошуку найоптимальніших варіантів захисту. Закінчувалося таке заняття переглядом навчальних відеофільмів з відпрацьованих питань.

Іншим зацікавленим навчальним закладам були надані тестові завдання, методичні матеріали та пам'ятки, навчальні відеофільми тощо для самостійного відпрацювання питань захисту у НС соціального та воєнного характеру. Більшість навчальних закладів провели такі заняття під час Дня цивільного захисту.

Крім того деякі з навчальних закладів, що брали участь у I етапі, провели повторне тестування учнів, та поділилися інформацією про результати опитування. Кількість правильних відповідей складала 98%.

Керівники навчальних закладів міста та області позитивно відреагували на пропозицію щодо проведення тренувальних занять з укриття учнів у захисних спорудах та пристосованих навчальних приміщеннях. Керівники навчальних закладів спільно з фахівцями міського управління освіти та міського управління з питань цивільного захисту визначали місця для укриття, та згодом в рамках підготовки та проведення Дня цивільного захисту та Тижня основ безпеки життєдіяльності періодично проводили такі тренувальні заняття.

Під час участі у Днях цивільного захисту фахівці Центру відзначали високу готовність навчальних закладів до дій щодо укриття учасників навчально-виховного процесу.

З метою визначення стану впровадження наданих практичних рекомендацій у повсякденну діяльність навчальних закладів та з'ясування рівня знань учнів щодо правил поведінки у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності запропонував проведення II етапу проведення моніторингового дослідження протягом квітня-червня 2015 року.

Метою проведення другого етапу стало повторне вивчення рівня обізнаності учнів старших класів щодо дій у надзвичайних ситуаціях та порядку укриття в захисних спорудах; визначення тематики подальшого інформування учнів з питань з яких виявлено низький рівень знань.

У підготовчій період оформлювалися бланки опитування. Бланки опитувань, містили дев'ять питань відкритої форми. Розподіл питань тематично спрямований за тими ж напрямками, що й під час I етапу. Учасникам опитування пропонувалося надати розгорнуті відповіді щодо порядку дій під час НС.

Критеріями оцінювання була правильність виконаної роботи. Зарахованою вважалася відповідь, що описує правильний алгоритм дій у певних надзвичайних ситуаціях, що забезпечує мінімізацію впливу НС.

Участь у II етапі моніторингового дослідження взяли 192 учня з 9 навчальних закладів міста Херсона.

У ході вивчення результатів опитування з'ясовано, що загальна обізнаність учнів навчальних закладів знаходиться в межах від 76 до 96%, що є більшим показником порівняно з I етапом.

Опитування засвідчило, що рекомендації, надані за результатами I етапу стосовно проведення тренувальних занять щодо укриття навчальної зміни в захисній споруді або пристосованому навчальному приміщенні, з визначенням постійних місць укриття для окремих класів повністю виконано. Всі учні, що брали участь в опитуванні правильно називають місця, де переховується клас (група), знають порядок заняття захисної споруди та правила поведінки в захисній споруді. У анкетах деякі учні позитивно відзначали хід проведення тренувальних занять під час навчального року.

Учні засвоїли порядок дій та правильно визначають безпечні місця для укриття під час застосування стрілецької зброї. Більшість учнів обирають правильні варіанти відповідей на запитання щодо дій під завалом.